

تلگراف؛ آغازگر ارتباطات نوین

ششم ژانویه سالروز اختراع تلگراف است؛ صنعتی که در ارتباطات راه دور تحولی شگرف ایجاد کرد و توانست مسیر پیشرفت ابزارهای نوین ارتباطی را هموار سازد.

ششم ژانویه سالروز اختراع تلگراف است؛ صنعتی که در ارتباطات راه دور تحولی شگرف ایجاد کرد و توانست مسیر پیشرفت ارتباطات، نامه‌ها، و وسایله ای برای انتقال پیام به فاصله دور از طریق یک فناوری سیگنالیک است که در آن پیام به یک کد که به وسیله فرد فرستنده و گیرنده شناخته شده است، تبدیل می شود، این گونه کدها بر اساس محدودیت های رسانه سیگنالیک طراحی می شوند.

ساموئل مورس آمریکایی استاد هنر و نقاشی دانشگاه نیویورک در 1838 میلادی دستگاه تلگرافی را که ساخته بود، به نمایش گذاشت و به استفاده از سیگنال های دود، چراغ ها و بازتاب نور که از ابزارهای قدیمی ارتباط از راه دور بودند، پایان داد و پنج سال بعد از تکمیل آن در 6 ژانویه 1843، اختراع خود را به صورت رسمی به ثبت رساند.

او برای دریافت کمک مالی به واشنگتن رفت و با پولی که از کنگره آمریکا گرفت به تکمیل دستگاه خود پرداخت و به این ترتیب توانست میان شهرهای بالتیمور و واشنگتن ارتباط تلگرافی برقرار کند.

برای ارسال تلگراف لازم است پیام به یک کد (زبان) تبدیل شود که به وسیله فرد فرستنده و گیرنده شناخته شده باشد. مورس برای این کار الفبایی را اختراع کرد که با قطع و وصل جریان برق، پیام مورد نظر خود را مخابره می کرد.

هر وصل کوتاه مدت که ایجاد مغناطیس می کرد صدا و یا علامت نقطه بود و وصل طولانی تر صدای طولانی تر و خط به وجود می آورد. وی در برابر هر حرف الفبا تعدادی از نقطه و خط ها را قرار داده بود که این الفبای خط و نقطه ای، کد مورس نام گرفت.

تلگرافی که مورس اختراع کرد قادر بود هر دقیقه 10 کلمه مخابره کند و این امر امکان انتقال سریع اطلاعات به دورترین نقاط دنیا را فراهم آورد.

در مدت 10 سال اختراع مورس جهانی شد و همه جا تیرهای تلگراف بالا رفت. آلمان نخستین کشور اروپایی بود که از این صنعت برای کشیدن خط تلگرافی بین 2 شهر هامبورگ و کوکزهافن استفاده کرد.

اتحادیه بین المللی تلگراف، در 1865 میلادی بنا به دعوت ناپلئون سوم به اتفاق نمایندگان 20 کشور جهان در پاریس ایجاد شد. این اتحادیه نخستین قرارداد بین المللی ارتباطی به نام اتحادیه بین المللی تلگراف و نخستین آیین نامه بین المللی در این رابطه را به تصویب رساند. سال ها بعد اتحادیه بین المللی تلگراف، نام خود را متناسب با پیشرفت های نوین فناوری های ارتباطی همچون تلگراف نوری و تلگراف زیردریایی، خدمات تلکس، مخابرات و... به اتحادیه بین المللی ارتباطات راه دور، تغییر داد.

خط تلگراف در 1236 هجری خورشیدی، وارد ایران شد و بنا به دستور ناصرالدین شاه سیمی به طول یک کیلومتر با هدایت مسیو کرشش اتریشی، از عمارت سلطنتی شهر تا باغ لاله زار کشیده و در زمان صدارت میرزا آقاخان نوری، تهیه و ساخت تلگراف و آموختن الفبا مورس به شاگردان دارالفنون آغاز شد.

خط بعدی میان باغ سلطانیه و محل بیلاقی شاه و سپس به مدرسه دارالفنون هم یک خط کشیده شد و بدین ترتیب اولین مخابره ها میان شاه و بزرگان مملکتی صورت گرفت. ناصرالدین شاه که از نتیجه کار راضی بود دستور داد تا میان تهران و شهرهای دیگر نیز خط تلگراف کشیده شود. خط تلگراف با سرعت به ماکو، تبریز، جلفا و به خط تلگراف قفقاز وصل شد و این گونه شاه ایران و امپراتور روسیه، در مناسبت های مختلف با استفاده از تلگراف پیام تبریک مبادله می کردند.

ایران در 1248 هجری خورشیدی به عضویت اتحادیه بین المللی تلگراف درآمد.

با گذشت زمان و با اختراع ابزارهای ارتباطی جدیدی چون ارتباطات ماهواره ای و تلفن هایی با قابلیت ارسال پیام های کوتاه، هرچند تلگراف به حاشیه رفت، اما همچنان اختراع ساموئل مورس از نقش و جایگاه مهمی در ارتباطات برخوردار است و تا آن هنگام که الفبای مخابراتی مورس وجود دارد، نام او در تاریخ جاودانه می ماند.